

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВИТИ І ОСВИТИ ДОРΟΣЛИХ ІМЕНІ ІВАНА ЗЯЗЮНА НАПН УКРАЇНИ

Освітньо-наукова програма

підготовки здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти у галузі 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія» «Психологія праці та психологічний супровід освіти дорослих» / «Work Psychology and psychological support adult education»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни: Консультативна психологія.

Викладач Ігнатович Олена Михайлівна

Профіль викладача <http://ipood.com.ua/data/Portfolio/Ihnatovych.pdf>

Контактний телефон 0993395457

E-mail: lena_ignat70@ukr.net

Сторінка дисципліни <http://ipood.com.ua/phd-053/>

Консультації очні за попередньою домовленістю Понеділок та четвер з 14.00 до 15.00

Онлайн-консультації за попередньою домовленістю Viber (+380993395457) в робочі дні з 9.30 до 17.30

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальність обраної теми роботи обумовлюється, тим, що психологічне консультування, як професійна діяльність з'явилося порівняно недавно і досі знаходиться на стадії розвитку. Однак ступінь його впливу на людей і суспільство стрімко збільшується. Збільшується кількість людей, що звертаються за допомогою до психолога-консультанта. Проблематика, з якою звертаються люди, надзвичайно різноманітна. Це проблеми партнерських відносин; це труднощі у взаємодії з світом, людьми; це труднощі з самим собою, тощо.

В умовах сьогодення академічна наука зосередила свою увагу на практичну діяльність, тому різко зросла необхідність в методах практичного застосування. Таким чином, затребуваність і потенційні можливості консультанта сьогодні охоплюють всі сфери людського життя і стають практично невечірними.

Запорукою ефективної науково-практичної діяльності є наявність у дослідників комплексу відповідних мотивів, знань, умінь, навичок та особистісних якостей, що забезпечують їх професійне зростання. Серед останніх: емоційно-психологічна врівноваженість, психологічна готовність працювати в умовах постійних змін та кризових ситуацій, здатність до швидкої адаптації, саморегулювання емоційно-вольового стану та психологічна компетентність. Усе це в сукупності є важливою передумовою здійснення будь-якої цілеспрямованої діяльності, зокрема й науково-практичної, на що і спрямовані технології психологічного консультування в наукових установах.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу: забезпечення професійної компетентності науковців психологів у сфері підготовки та кваліфікованого проведення психологічного консультування; підвищення рівня професійної компетентності психологів-науковців в процесі надання психологічної консультативної допомоги людині.

Основні завдання курсу: надати слухачам науковцям основні знання щодо теорії та практики психологічного консультування, методів психологічного консультування, сформувані в них базові уміння та навички проведення консультативної діяльності, допомогти їм отримати досвід консультанта та здійснити особистісне самопізнання.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Консультативна психологія - викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами дистанційного навчання. Дана програма призначена для підвищення кваліфікації науковців, практичних психологів та методистів-психологів системи освіти, психологів центрів соціальних служб для молоді. У ній враховані сучасні вимоги до професійної діяльності психолога-консультанта. Програма охоплює оволодіння основними теоретичними та методичними знаннями, практичними уміннями та навичками, особистим консультативним досвідом в роботі з дорослими, дітьми та підлітками, сім'ями тощо.

Під час сесії формат очний (*offline / Face to face*), у міжсесійний період - дистанційний (*online*).

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

В результаті вивчення дисципліни «Консультативна психологія» майбутній доктор філософії має оволодіти такими компетентностями:

Загальні компетентності:

ЗК-8. Здатність до розуміння трудових процесів, до практичної діяльності відповідно до фахової підготовки.

ЗК-9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-11. Здатність до конструктивної соціальної взаємодії.

Фахові компетентності:

ФК-9. Здатність до наукового аналізу та дослідження трудових процесів з метою розробки інноваційних засобів оптимізації професійного розвитку дорослих.

ФК-10. Здатність орієнтації в сучасних науково-практичних підходах, засобах та техніках психологічної допомоги дорослим в різних умовах трудової та освітньої діяльності.

ФК-12. Здатність визнавати, поважати та керуватися принципами етики взаємодії у науковій, викладацькій та практичній психологічній діяльності; слідувати принципам академічної доброчесності, відповідальності.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 7. Здатність діагностувати освітні потреби дорослих, проектувати та розробляти освітні технології та методи реалізації освітнього процесу з урахуванням вікових, культурологічних, професійно обумовлених особливостей різних категорій дорослих; здатність до створення сприятливого освітнього середовища.

ПРН 9. Розвинена особистісна і професійна рефлексія, автономність, ініціативність, висока мотивація до професійного зростання, свідомої побудови власної освітньої траєкторії, мобільності ґрунтуючись на знаннях діючої нормативно-правової бази, що регулює сферу освіти та професійну діяльність кадрів вищої кваліфікації.

ПРН 11. Здатність досліджувати труднощі професійного розвитку дорослих, створювати психологічні умови для конструктивного їх подолання, в тому числі через освіту; здатність розробляти та практично впроваджувати систему і засоби психологічного супроводу освіти дорослих та оптимізації процесів праці.

ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ

Загальний обсяг – 30 годин.

Кількість годин: лекції – 6 годин, практичні – 4 години.

Вид заняття	Кількість годин
лекції	6
семінарські заняття / практичні / лабораторні	4
самостійна робота	20

ОЗНАКИ ДИСЦИПЛІНИ

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Спеціальність	Кількість кредитів / годин	Кількість змістових модулів	Вид підсумкового контролю	Нормативна/вибіркова
2020-2021	2 курс	3, 4	053 «Психологія»	1,0 / 30	2	Залік	Вибіркова

ПРЕРЕКВІЗИТИ

Ефективність вивчення дисципліни «Консультативна психологія» значно підвищиться, якщо здобувач зацікавлений у отриманні знань та практичних вмінь з даного курсу, має навички самостійної роботи з психологічною літературою та методиками психологічного консультування, обізнаний із понятійним апаратом освітнього процесу, базовими методологічними і теоретичними засадами психологічного консультування, опанував на рівні магістратури дисципліну «Основи психологічного консультування»

ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ /ОБЛАДНАННЯ

Конспект лекцій, методичні рекомендації до виконання завдань самостійного вивчення, методичні рекомендації підготовки до семінарських занять, методичні рекомендації щодо виконання контрольних робіт (для заочної форми навчання), блок презентаційного матеріалу, відео матеріали для аналізу, перелік питань до заліку.

У період сесії використовується медіапроектор; мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з викладачами, відділом аспірантури, адміністрацією з приводу проведення занять та консультацій.

У міжсесійний період використовуємо комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) та оргтехніку для комунікації з викладачами, відділом аспірантури, адміністрацією та підготовки (друку) рефератів і самостійних робіт.

ПОЛІТИКИ ДИСЦИПЛІНИ

При організації освітнього процесу в ІПОД імені Івана Зязюна НАПН України майбутні доктори філософії, викладачі, адміністрація діють відповідно до: Положення про систему забезпечення якості освіти в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України; Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії та доктора наук; Положення про оцінювання результатів навчання у процесі реалізації освітньо-наукових програм підготовки майбутніх докторів філософії; Положення про політику академічної доброчесності; Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність; Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці; Положення про порядок ліквідації академічної заборгованості аспірантами.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

Тиждень, дата, години	Тема, основні питання (розкривають зміст і є орієнтирами для підготовки до модульного і підсумкового контролю)	Форма діяльності (заняття) / формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Завдання, години	Вага оцінки	Термін виконання
Згідно з розкладом	Змістовний модуль I Загальна характеристика психологічного консультування Тема 1.1. Поняття та принципи психологічного консультування. Методи психологічного консультування. Базові навички консультування та інтерв'ювання.	Інтерактивна лекція / Face to face 2 години	Презентація, методичні рекомендації, відео матеріали для аналізу.	1,8,12,15,24,29, 30,36,38,40,43, 46, 57,59.	Самостійна робота, 6 год. Перегляд відео лекцій та інших відеоматеріалів з теми психологічного консультування; Самостійне відпрацювання різних технік, що стосуються консультування.	10 балів	Згідно з розкладом
	Тема 1.2. Сучасні вимоги до особистості та професійної підготовленості психолога-консультанта.	Практичне заняття 2 години	Презентація, методичні рекомендації, відео матеріали для аналізу.	1,8,12,15,24,29, 30,36,38,40,43, 46, 57,59.	Індивідуальні методи психологічного консультування. Групові методи психологічного консультування. Розбір ситуацій з практики психологічного консультування.	10 балів	
Згідно з розкладом	Змістовний модуль II. Процес психологічного консультування Тема 2.1. Організація психологічного	Інтерактивна лекція / Face to face 2 години	Презентація, методичні рекомендації, відео матеріали для аналізу.	3,11,13,16,17,19, 23,26,31,32,33, 44,45,54,57,60.	Самостійна робота, 8 год. Перегляд відео лекцій та інших відеоматеріалів з	10 балів	

	консультування.				теми психологічного консультування; Самостійне відпрацювання різних технік, що стосуються консультування.		
Згідно з розкладом	Тема 2.2. Сучасні технології роботи психолога-консультанта.	Інтерактивна лекція / Face to face	Презентація, методичні рекомендації, відео матеріали для аналізу.	3,4,7,9,10,11, 16,19,25,27,28, 34,35,41,50,52, 53,61.	Самостійна робота, 6 год. Перегляд відео лекцій та інших відеоматеріалів з теми психологічного консультування; Самостійне відпрацювання різних технік, що стосуються консультування.	4 бали	
	Тема 2.2. Сучасні технології роботи психолога-консультанта	Практичне заняття 2 години	Відеозаписувальна техніка (мобільні пристрої)	3,4,7,9,10,11, 16,19,25,27,28, 34,35,41,50,52, 53,61.	Рольові ігри з моделювання консультативної роботи	6 балів	
	Індивідуальне дослідницьке завдання	Самостійна робота	методичні рекомендації до самостійної роботи	Література до курсу, інформаційні ресурси	Підготувати кейс психологічної консультації щодо труднощів навчання або професійної діяльності	20 балів	

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: експрес-опитування, фронтальна перевірка знань, індивідуальні завдання, реферати, творчі роботи.

Форма контролю: залік.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100-бальною шкалою, складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається максимально 60 балів, і рейтингу з атестації (екзамен, залік) – 40 балів.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні /семінарські заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і майбутнього доктора філософії на першому занятті.

Рівень знань оцінюється:

«відмінно» - здобувач дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, виконання завдань є правильним, творчим, демонструє знання матеріалу, проявляє активність і творчість у виконанні індивідуальних і колективних завдань;

«добре» - аспірант володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій і розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має тезаурус з основних тем курсу, проявляє активність у виконанні завдань різного типу;

«задовільно»- здобувач дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, помилки виправляє за допомогою викладача; враховується наявність конспекту, тезаурусу з дисципліни, виконання різних завдань (дослідницьких, творчо-пошукових тощо) групових завдань;

«незадовільно з можливістю повторного складання» - аспірант дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, має неповний конспект лекцій, пасивно або негативно проявляє себе у виконанні завдань.

При визначенні рейтингу здобувача враховуються бали, які він отримує під час семінарських, практичних занять та за самостійну роботу. Бали за поточну освітню діяльність визначаються як сума всіх отриманих під час навчальних занять балів, розділена на кількість отриманих оцінок та помножена на коефіцієнт 12, що становить не більше 60 сумарної оцінки за результатами вивчення дисципліни. Бали за підсумками проведення заліку або іспиту визначаються як сума всіх отриманих під час навчальних занять балів, розділена на кількість отриманих оцінок та помножена на коефіцієнт 8, що становить не більше 40 балів сумарної оцінки за результатами вивчення дисципліни.

Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Залікова робота	Сума
Модуль I		Модуль II			
T1	T2	T3	T4		
10	10	10	10	20	100

T1, T2 ... – теми модулів.

Примітка. Отримання 20 балів за індивідуальне завдання є необхідною умовою допуску здобувача до підсумкового семестрового контролю.

Оцінка національна	Оцінка ECTS	Визначення оцінки ECTS	Рейтинг студента, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 - 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ - вище середнього рівня з кількома помилками	82-89
	C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74-81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО - непогано, але зі значною кількістю недоліків	64-73
	E	ДОСТАТНЬО - виконання задовольняє мінімальні критерії	60-63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО - потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35-59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО - необхідна серйозна подальша робота	01-34

Література

Основна

1. Абрамова Г. С. Психологическое консультирование: Теория и опыт: – М.: Изд. Центр «Академия», 2000. – 240 с.
2. Абрамова Г. С. Графика в психол. консультировании. М.: ПЕРСЭ, 2001. – 142с.
3. Айві А. Цілеспрямоване інтерв'ювання і консультування: сприяння розвитку клієнта. Пер. з англ. – К.: Сфера, 1998. – 342 с.
4. Айхингер А., Холл В. Детская психодрама в индивидуальной и семейной психотерапии в детском саду и школе: Пер. с нем. – М.: Генезис, 2005. – 336 с. Аллан Дж. Ландшафт детской души. Психоаналитическое консультирование в школах и клиниках : учеб. пособие / Дж. Алан ; пер. с англ. – М. : Пер Сэ, 2012. – 272 с.
5. Алешина Ю. Е. Семейное и индивидуальное психологическое консультирование. – М.: РИЦИК «Социальное здоровье России», 1993. – 172 с.
6. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Психология человеческих взаимоотношений; Люди, которые играют в игры. Психология человеческой судьбы: Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1988. – 400 с.
7. Берн Э. Групповая психотерапия: Пер. с англ. – М.: Академический Проект, 2000. – 464 с.
8. Бондаренко А. Ф. Психологическая помощь: теория и практика. (Учеб. пособие для студентов психол. ф-тов и отд-ний ун-тов). – К.: Укртехпрес, 1997. – 216 с.
9. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика: Учебник для вузов. – СПб.: Питер, 2005. – 351 с.
10. Бурнард Ф. Тренинг навыков консультирования. – СПб.: Питер, 2002. – 256с.
11. Бюдженталь Дж. Искусство психотерапевта. – СПб.: Питер, 2001. – 304 с. Василюк Ф. Е. Психология переживания (анализ преодоления критических ситуаций). – М.: Изд-во МГУ, 1984. – 200 с.
12. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування: підручник. – К.: НікаЦентр, 2011. – 424 с.
13. Васьковская С. В., Горностай П. П. Психологическое консультирование: Ситуационные задачи. – К.: Вища школа, 1996. – 192 с.
14. Глэддинг С. Психологическое консультирование: 4-е изд. – СПб.: Питер, 2002. – 736 с.
15. Горностай П. П., Васьковская С. В. Теория и практика психологического консультирования: Проблемный подход. – К.: Наук. думка, 1995. – 128 с.
16. Гулина М. А. Терапевтическая и консультативная психология. СПб.: Речь, 2001. 352 с.
17. Джендлин Ю. Фокусирование: Новый психотерапевтический метод работы с переживаниями. – М.: Независимая фирма «Класс», 2000. – 448 с.
18. Джордж Р., Кристиани Т. Консультирование: Теория и практика / Пер. с англ. – М.: Эксмо, 2002. – 448 с.
19. Елизаров А. Н. Основы индивидуального и семейного консультирования: Учеб. пособ. – М.: «Ось-89», 2003. – 336 с.
20. Заброцький М.М. Основи вікової психології. Навчальний посібник. – Тернопіль:Навчальна книга – Богдан, 2004. – 112 с.
21. Загальна психологія: Підручник / [О.В.Скрипченко, Л.В.Долинська, З.В.Огороднійчук та ін.]/ – К.: Каравела, 2011. – С. 183-212.
22. Кан М. Между психотерапевтом и клиентом: Новые взаимоотношения. – Пер. с англ. – СПб.: Б.С.К., 1997. – 143 с.
23. «Кар'єрне консультування», посібник/ авт.кол. (Ігнатович О.М., Заєць І.В., Татаурова-Осика Г.П., Шевенко А.М). Київ-2019. – 88-121 с.
24. Кочюнас Р. Основы психологического консультирования М., 1999. – 240 с.
25. Котлер Дж., Браун Р. Психотерапевтическое консультирование. – СПб.: Питер, 2001. – 464 с.
26. Красило А. И. Психологическое консультирование: проблемы, технологии: Учеб. пособие. – М.: Изд-во Московского психол.-социальн. ин-та; Воронеж: НПО «МОДЭК», 2007. – 504 с.
27. Кулаков С. А. Практикум по супервизии в консультировании и психотерапии. – СПб.: Речь, 2002. – 236 с.

28. Лейтц Г. Психодрама: теория и практика. Классическая психодрама Я. Л. Морено / Пер с нем. – 2-е изд. – М.: «Когито-Центр», 2007. – 380 с.
29. Линде Н. Д. Психологическое консультирование: Теория и практика: Учеб. пособие для студентов вузов. – М.: Аспект Пресс, 2011. – 255 с.
30. Літовченко Н. Ф. Основи психологічного консультування та психокорекції : Метод. ред. до проведення семінар. занять з навч. курсу . Ніжин : 2006. – 36с. - Бібліогр. с. 31-33, в кінці тем
31. Манухина Н. М. Снайперской консультирование : основы метода / Н. М. Манухина. – М. : Независимая фирма «Класс», 2012. – 192 с.
32. Мастерство психологического консультирования / Под ред. А. А. Бадхена, А. М. Родиной. – СПб.: Речь, 2006. – 240 с.
33. Меновщиков В. Ю. Психологическое консультирование: работа с кризисными и проблемными ситуациями. – М.: Смысл, 2005. – 192 с.
34. Морено Я. Л. Социометрия: Экспериментальный метод и наука об обществе / Пер. с англ. – М.: Академический проект, 2001а. – 384 с.
35. Моховиков А. Н. Телефонное консультирование. – 2-е изд. – М.: Смысл, 2001. – 494 с.
36. Нельсон-Джоунс Р. Теория и практика консультирования. – СПб, 2000. – 464с.
37. Немов Р. С. Психологическое консультирование: Учеб. – М., 2000. – 528 с.
38. Основи консультативної психології. Аналіз сучасних концепцій / Укл. О. Ф. Бондаренко. – К.: РНМК Міносвіти України, 1992. – 116 с.
39. Основи практичної психології / В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін.: Підручник. – К.: Либідь, 1999. – 536 с.
40. Основи психологічного консультування : навчально-методичний посібник / В.Г. Панок, І.М. Зварич, Я.В. Чаплак, О.М. Чернописький – [Вид. 2-ге, стереотип.]. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. – 272 с.
41. Основи психокорекції – Харків: 2003. – 23с. Бібліогр. с. 20- 22.
42. Павелків Р.В. Загальна психологія. Підручник. / Р.В.Павелків. – К.: Кондор, 2009. – 576с.
43. Пахальян В. Э. Психологическое консультирование: Учебное пособие. – СПб.: Питер, 2006. – 256 с.
44. Петрушин С. В. Мастерская психологического консультирования. – ПЕРСЄ, 2003. – 143 с.
45. Кар'єрне консультування: практичний посібник / Заєць І.В., Ігнатович О.М., Татаурова-Осика Г.П., Шевенко А.М; [за ред. О. М. Ігнатович]. – Київ. – 2019. – 30-65с.
46. «Психологічний супровід навчання різних категорій дорослого населення» монографія/ авт.кол.(Заєць І.В., Іванова О.В., Ігнатович О.М., Коваленко О.Г., Павлик В.В., Помиткін Е.О., Радзімовська О.В., Рибалка В.В., Становських З.Л., Татаурова-Осика Г.П., Шевенко А.М.).Київ-2019. – 68 с.
47. Психологическая помощь и консультирование в практической психологии. Под ред. М. К. Тутушкиной. – СПб., 2001. – 348 с.
48. Психологічне консультування. Хрестоматія. Навчальний посібник / Упор. І. В. Кошова, Н. Ф. Литовченко, І. М. Нпказна. – Ніжин, Вид. НДУ ім. М. Гоголя, 2011. – 623 с.
49. Роджерс К. Р. Консультирование и психотерапия. Новейшие подходы в области практической работы / Пер. с англ. – М.: ЭКСМО-Пресс, 1999. – 464 с.

Додаткова

1. Румянцева Т. В. Психологическое консультирование: диагностика отношений в паре. Учебное пособие. – СПб.: Речь, 2006. – 176 с.
2. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: Навчальний посібник. – К.: Академвидав., 2006. – 360 с.
3. Сатир В. Коммуникация в психотерапии: Пер. с англ. – М.: Ин-т общегуманитарных исследований, 2011. – 96 с.
4. Собчик Л.Н. Методы психологической диагностики. – М., 1990. – 87с.
5. Старшенбаум Г. В. Тренинг навыков практического психолога: Интерактивный учебник: Игры, тесты, упражнения. – М.: Изд-во Института психотерапии, 2006. – 416 с.
6. Титаренко Т. М. Кризове психологічне консультування. – К.: Главник, 2004. – 96 с.

7. Уоллес В. А., Холл Д. Л. Психологическая консультация: Пер. с англ. – СПб.: Питер, 2003. – 544 с.
8. Файн С., Глассер П. Первичная консультация: Установление контакта и завоевание доверия / Пер. с англ. – М.: «Когито-Центр», 2003. – 238 с.
9. Фон Шліппе А., Швайцер Й. Системна психотерапія та консультування. Пер. з нім. – Львів, ВНТЛ-Класика, 2004. – 320 с.
10. Цимбалюк І.М. Психологічне консультування та корекція. Навчальний посібник. - К.:ВД»Професіонал»,2005.-656с.
11. Шнейдер Л. Б. Пособие по психологическому консультированию: Учебн. пособие. – М.: Ось-89, 2003. – 272 с.
12. Шостром Э., Браммер Л. Терапевтическая психология. Основы консультирования и психотерапии / Пер. с англ. – СПб.: Сова; М.: Изд-во Эксмо, 2002. – 624 с.
13. Эрлахер-Фаркас Б., Йорда К. (ред.). Монодрама: Исцеляющая встреча. От психодрамы к индивидуальной терапии. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2004. – 292 с. Ялом И. Д. Дар психотерапии / Пер. с англ. – М.: Эксмо, 2012. – 352.
14. Яценко Тамара Семенівна . Основи глибинної психокорекції: феноменологія , теорія і практика: - К.2006. 382с.

Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека ПООД [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ipood.com.ua/e-library/>
2. Електронна бібліотека Національної академії педагогічних наук України [Електронний ресурс].. – Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/>
3. Національна бібліотека України ім. В. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.